HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

א"ל רב המנונא קדושה שבהן להיכן הלכה ומה אילו אמר לאשה היום את אשתי ולמחר אי את אשתי מי נפקא בלא גט א"ל רבא מי קא מדמית קדושת דמים לקדושת הגוף ◦קדושת דמים פקעה בכדי קדושת הגוף לא פקעה בכדי א"ל אביי (א) קדושת הגוף לא פקעה בכדי והתניא ^א^שור זה עולה כל ל' יום ולאחר ל' יום שלמים כל ל' יום עולה לאחר ל' יום שלמים (ב) אמאי קדושת הגוף נינהו ופקעה בכדי הכא במאי עסקינן ^ב^דאמר לדמי אי הכי אימא סיפא לאחר ל' יום עולה ומעכשיו שלמים אא"ב חדא בקדושת הגוף וחדא בקדושת דמים

היינו

רש"י

א"ל רב המנונא. לעולה היאך יוצאין לחולין בלא פדייה: **וכי קדושה שלהן להיכן הלכה.** כלומר היכי פקעה בכדי אע"פ שנקללו: **והלא האומר לאשה היום את אשתי.** שתהא לי מקודשת היום: **ולמחר אי את אשתי.** אע"פ שהתנה כך בשעת קידושין: **מי נפקא למחר בלא גט.** ה"נ אע"ג דנקללו היינו כמו למחר אין את אשתי ולא נפקי בלא פדיון: **מי קא מדמית קדושת הגוף וכו'.** הני נטיעות דקדישי לפדייה קדישי קדושת דמים (ג) ולהכי פקעו מאחר שנקללו אבל אשה קדושת הגוף היא ולהכי לא פקעה בכדי: **והתניא מי שאמר שור זה עולה כל ל' יום.** שאם יקרב בתוך ל' יום עולה ואם לאחר ל' יום יקרב יהא שלמים: **כל ל' יום הוי עולה.** כמו שאמר ולאחר ל' יצא מקדושת עולה והוי שלמים: **ואמאי.** נפקא מקדושת עולה הא קדושת הגוף נינהו ופקעה בכדי וקשיא לעולא דאמר קדושת הגוף לא פקעה בכדי: **אמר לך עולא הכא במאי עסקינן.** דפקעה קדושת עולה: **דאמר לדמי.** דאמר הכי תורת דמיו עולה כל ל' יום לאחר שאפדנו (ד) ואקח בדמיו עולה להכי לאחר ל' יום פקעה בכדי דקדושת דמים היא אבל קדושת הגוף אכתי לא פקעה: **א"ה.** דמוקמת לה לדמי: **אימא סיפא.** דהשתא אמר שור זה לאחר שלשים יום עולה ומעכשיו ועד שלשים יום שלמים הכי הוי כדאמר איהו: **אי אמרת בשלמא.** רישא בקדושת הגוף וסיפא בקדושת דמים:

היינו

ר"ן

פדיון מוציאן לחולין עד שיקללו ועולא פליג עליה ואמר דלאחר שנקללו אין לריכין פדיון דקדושה פקעה בכדי וכיון שכן לעולא זה שאמר עד שיקללו לא בא לומר שאפילו יפדם יחזרו לקדושתן עד שיקללו אלא לומר שיהו קדושות עד אותו זמן ומאותו זמן ואילך תפקע קדושתן. והא דלא פליג עולא בהדיא אמאי דאמר בר פדא פדאן חוזרות וקדושות משום דלא איצטריך דבר פדא גופיה לא אמר הכי אלא משום דס"ל דאפילו לאחר שיקללו לריכין פדיון וכדפרישית וכיון דפליג עליה עולא אהאי דינא ואמר דכיון שנקללו שוב אין פודין ממילא אכולה מילתא פליג ולעולא כי תנן במתני' אין להם פדיון היא גופא אתא לאשמועינן שהמקדיש דבר עד זמן ידוע מאותו זמן ואילך נפקעה קדושתו ואין לריך פדיון. ומלא רגלים לפירושו בירושלמי דתלו פלוגתא דבר פדא ועולא בחזקיה ור' יוחנן דגרסי' התס(א) חזקיה אמר פדאן חזרו לקדושתן רבי יוחנן אמר פדאן פדויין מתני' פליגא עליה דר' יוחנן אין להם פדיון פתר לה לכשיקללו אין להם פדיון כלומר אין לריכות פדיון אלמא בתרתי פליגי והיינו דלקמן בסמוך אמר לבר פדא דאמר פדאן חוזרות וקדושות אלמא בר פדא בלחוד הוא דאמר הכי ולא מודה ליה עולא. הלכך אפי' תמלא לומר דהלכתא כבר פדא מדשקיל וטרי רבי יוחנן אליביה ואמר לא שנו אלא שפדאן הוא וכו' ואפ"ה דוקא בהקדש הוא דאמר הכי משום דקדושה לא פקעה בכדי אבל דיני ממונות כיון דודאי זכייה דממונא פקעה בכדי וכדאמרינן [כתובות נה:] נכסי לך ואחריך לפלוני אין לשני אלא מה ששייר ראשון ומה ששייר ראשון מיהא אית ליה דפקע זכותיה דראשון בכדי ה"נ כי אמר שדי נתונה לך עד שאעלה לירושלים מכי עלה לירושלים פקע זכותיה הלכך למאי נימא דכי אמר עד שאעלה שנתכוון לומר שאפילו יקנה אותה ממנו תחזור להיות קנויה למקבל הא ודאי לית לן למימר הכי כיון דאית לן לפרושי לישניה כפשטיה לומר שנתכוון לקנותה לו עד שיעלה לירושלים בלבד ולא לאחר מכן אלו דבריו ז"ל. ואף הרשב"א ז"ל היה תוכך בדינו לומר דאין דין זה אלא במקדיש בלבד משום דהקדש חל בקדושת פה ובאמירה בלחוד וה"ה לאומר יהא קרקע זה לעניים עד שאעלה לירושלים דאמירה כמסירה אבל במקנה לחבירו בעלמא לא דבמאי קני הא אפילו א"ל מעכשיו אי אפשר לו לקנות אלא בכסף בשטר ובחזקה וכסף או שטר או חזקה שנעשה על מכר זה או מתנה זו ראשונה כשחזר זה וקנה כבר כלתה קנייתן של אלו ולבסוף במה יקנה: **וכי קדושה שבהן להיכן הלכה.** דלא סבירא ליה דתפקע בכדי. וא"ת תינח למאי דמפרשינן במתני' דבהקדש ממש עסקינן איכא למפרך הכי אבל לאידך פירושא דפרישנא דבקונמות עסקינן היכי סליק אדעתיה דקונמות לא פקעה בכדי והתנן בפרק הנודר מן הירק(ב) שאת נהנית לי עד הפסח אם תלכי לבית אביך עד החג הלכה לפני הפסח אסורה בהנאתו עד הפסח אלמא דלאחר הפסח פקע איסורא ממילא כך הקשה הרב ר' יונה ז"ל ותירץ דה"מ בקונם פרטי כי התם שאינו חל אלא על אשתו ומש"ה קליש איסוריה ופקע בכדי אבל קונם כללי כי האי דמתני' דנטיעות הללו אסר להו אכולי עלמא כי היכי דאלים דתפיס פדיונם כהקדש כדאמר ר' מאיר לקמן בריש פרק אין בין המודר [לה.] ה"נ סבירא לן דחמירי ולא פקע בכדי: **אמר ליה אביי וקדושת הגוף לא פקעה.** אפשר דאביי דמקשה הכי פליג נמי וסבירא ליה דהאומר לאשה היום את אשתי ולמחר אי את אשתי דלמחר נפקא בלא גט ואפשר דנהי דסבירא ליה לאביי דאפילו קדושת הגוף פקעה בכדי בהאומר לאשה מודה דלמחר לא נפקא בלא גט והיינו טעמא משום דכל קנין שאינו עולמית קנין פירות בלחוד מיקרי כדמוכח בסוף פ' השולח (גיטין מז:) גבי מוכר שדה לחבירו בזמן שהיובל נוהג הלכך גבי הקדש כיון דודאי חייל עליה הקדש דמים שאינו עולמית בדין הוא נמי דתיחול קדושת הגוף לזמן ידוע בלבד שאפי' לא תהא אותה קדושה אלא קדושת דמים הרי מלינו קדושת דמים גבי הקדש אבל באשה כיון דאי לא הויא אשתו לעולם לא קני בה קנין הגוף וקנין דמים באשה לא אשכחן אי אפשר שתהיה אשתו לזמן ידוע בלבד שכל כיולא בזה אינו קנין גוף. ויש לזה הוכחה בירושלמי בפ' האומר לקידושין [פ"ג ה"א] דגרס התם ר' אבהו בשם רבי יוחנן הרי זו עולה שלשים יום כל שלשים יום הרי זו עולה לאחר שלשים יום יצתה לחולין מאליה הרי את מקודשת לשלשים יום הרי זו מקודשת מה בין אשה מלינו הקדש יוצא בלא פדיון ולא מלינו אשה שיוצאה בלא גט היכן מלינו הקדש יוצא בלא פדיון תפתר דברי הכל בשדה מקנה אלמא דאפילו למאן דאמר דקדושת הגוף פקעה בכדי באשה מודה וה"נ מסתברא מאחר דמקשי' לעיל בסמוך כל כך בפשיטות אילו האומר לאשה וכו' דאלמא דבהא ליכא מאן דפליג. הרשב"א: **הכא נמי דאמר לדמי.** וכגון דהוי בעל מום דאילו תם אפילו אמר לדמי קדוש קדושת הגוף דקי"ל [תמורה לג:] המתפיס תמימין לבדק הבית מידי מזבח לא יצאו. ואיכא מ"ד דהאי פרוקא סליק לרבא דסבירא ליה דקדושת דמים פקעה בכדי אבל לבר פדא אכתי לא ניחא דהא לדידיה אפילו קדושת דמים נמי לא פקעה בכדי. ואיכא מאן דאמר דאפילו לבר פדא ניחא דכיון דמקדיש לדמי עסקינן מוקי לה בר פדא כשפדאו ומש"ה חיילא עליה לאחר ל' יום קדושת שלמים. וכי תימא א"ה פשיטא נראה לי דסד"א שכיון שבשעה שאמר לאחר ל' שלמים לא היה ראוי לחול דקדושת עולה לא פקעה בכדי וכיון שכן נימא דאפי' לאחר שפדאה לקדושת עולה לא תחול קדושת שלמים קמ"ל דקדושת שלמים מתלא תליא וקיימא וכי משכחת רווחא חיילא: **אי אמרת בשלמא חדא בקדושת הגוף וחדא בקדושת דמים היינו דקתני תרתי וכו'.** כלומר דתנא סיפא לגלויי רישא שלא תאמר דוקא קדושת דמים פקעה בכדי קדושת הגוף לא פקעה להכי תני תרתי לאשמועינן דאפי' קדושת הגוף פקעה בכדי אלא לדידך דסבירא לך דקדושת הגוף לא פקעה בכדי ומוקמת לה בקדושת דמים תרתי ל"ל ואתותב רבא דודאי שמעינן מהא דאפילו קדושת הגוף פקעה בכדי הלכך לרבא לא הויא ליה לאהדורי לרב המנונא מאי קמדמית קדושת הגוף לקדושת דמים דאלמא ס"ל דקדושת הגוף דהקדש לא פקעה כקדושת הגוף דאשה אלא הכי הוה ליה למימר דלא דמי אשה להקדש משום דאין אישות לחלאין וכמו שכתבתי למעלה אבל הקדש איתיה לזמן ידוע ואפילו קדושת הגוף פקעה ביה בכדי הלכך פירכיה דרב המנונא ליתא דהך ברייתא מסייע ליה לעולא דכיון דברייתא מוכחא דאפילו קדושת הגוף פקעה בכדי כ"ש קדושת דמים ומש"ה אמר [ע"ב] לימא תיהוי תיובתיה דבר פדא דאמר לא פקעה קדושה בכדי כלומר דכיון דע"כ ברייתא אפי' בקדושת הגוף היא תקשי לבר פדא דלא מלי לאוקמא כגון שפדאו דקדושת הגוף אין לה פדיון אבל אי הוה מלינן למימר דתרווייהו בקדושת דמים לא תקשי ליה דאיכא למימר לאוקמינהו בפדיון:

אמר

מסורת הש"ס

א) [פ"ג ה"ה], ב) [לקמן דף ל.]

הגהות הב"ח

(א) גמ' א"ל אביי קדושת: (ב) שם ואמאי קדושת: (ג) רש"י ד"ה מי קא וכו' קדושת דמים נינהו ולהכי: (ד) ד"ה דאמר לך וכו' לאחר שאפדנו אקח בדמיו עולה ולהכי לאחר:

גליון הש"ס

גמ' קדושת דמים פקעה בכדי. עיין ערכין דף כ ע"א רש"י ד"ה היום תהא הקדש וצ"ע:

פירוש הרא"ש

מי נפקא מיניה בלא גט. דמילתא דפשיטא היא דכיון דנעשית אשתו אינה יוצאה ממנו בלא גט והכי אמר בפ' המגרש (פג.) לענין גט אם אמר היום אי את אשתי ולמחר את אשתי כיון שפסקה פסקה וה"ה נמי לענין קדושין דמקשי' הויה ליציאה: קדושת דמים פקעה. דכי היכי דפקעה נמי ע"י פדייה פקעה נמי ע"י קביעות זמן אבל קדושת הגוף דלא פקעה ע"י פדייה לא פקעה נמי ע"י קביעות זמן: כל ל' יום עולה. אם לא הקריבו תוך שלשים יום יקריבנו עולה ואם לא הקריבוהו עד לאחר ל' יום יקריבוהו שלמים דפקעה ממנו קדושת עולה וחלה עליו קדושת שלמים וה"נ אם אמר לאחר ל' יום חולין שנעשה חולין דכיון שיש פקיעה לקדושת הגוף אין חילוק: ה"נ דאמר לדמי. דאמר שור זה קדוש לימכר והביא בדמיו עולה ואם לא נמכר תוך ל' אחר ל' ימכר ויביא בדמיו שלמים וקדושת דמים פקעה לאחר ל' יום: ומעכשיו שלמים. הא דלא קאמר שור זה שלמים ולאחר ל' יום עולה כדאמר לעיל משום דברייתא פתח בעולה פתח נמי הכא בעולה:

עין משפט נר מצוה

מט א ב מיי' פט"ו מהל' מעשה הקרבנות הלכה ז וע"ש בכ"מ:

תוספות

היום את אשתי ולמחר אי את אשתי מי נפקא בלא גט. וא"ת ומנלן דלריך גט וי"ל דבפרק המגרש בגטין (דף פג.) מיבעיא לן גבי האומר לאשתו היום אי את אשתי ולמחר את אשתי כלומר תהא מגורשת היום ולמחר לא תהא מגורשת מהו ופשיט התם כיון דפסקה פסקה והויא מגורשת לעולם ואם כן גבי קדושין נמי הוי מקודשת לעולם דאיתקש הויה ליציאה וה"ד השתא דהכא לא פליג עולא: והתנן שור זה עולה כל ל' יום ולאחר ל' יום שלמים. ומועלין בה כל אותן שלשים יום. אור"י דגרס תניא שהיא ברייתא ולא משנה. שור זה עולה כל שלשים יום ולאחר ל' יום שלמים כל ל' יום עולה. ומועלין בה כל אותן ל' יום [וגם] אם בא כל אותן ל' יום מקריבו לדין עולה ואם נתעכב להקריבו עד לאחר ל' יום הוי משם ואילך שלמים אלא שהוא קדושת הגוף בכדי ולא דמי להא דאמר בזבחים (דף ל.) תמול זו וא"כ מחר זו לא חיילא דאמרי הכא לכתחילה לא אמר שתם שיהיה עולה אלא אמר כל ל' יום: דאמר לדמי. שאמר לדמי עולה זכר לדמיו קדוש קדושת הגוף וי"ל דאיירי הכא דאמר לדמי נכסים למודה שם רבה כדאמר בשבועות בפ"ק (דף יא.) אי נמי התם בתם ולכך קדוש קדושת הגוף אבל הכא בבעל מום ולכך קדוש קדושת דמים: